

Apel Polskiego Alarmu Smogowego do Premiera Morawieckiego o pilne zmiany w programie Czyste Powietrze – *nie chcemy programu Czyste Powietrze „plus” chcemy dobrego programu wspierającego efektywność energetyczną polskich domów!*

W dniu 2 lipca 2022 r. Minister Klimatu i Środowiska ogłosiła zmiany w funkcjonującym od 2018 roku programie Czyste Powietrze tzw. Czyste Powietrze Plus. Zaprezentowane zmiany wywołały nasze zdziwienie, gdyż nie odzwierciedlają one poważnych problemów wywołanych ogromną inflacją i nie doprowadzą do wykorzystania potencjału jaki tkwi w poprawie efektywności energetycznej polskich domów. Proponowane zmiany są wybiórcze, niesprawiedliwe i wprowadzają chaos w programie Czyste Powietrze.

Ministerstwo zignorowało zalecenia ekspertów, Polskiego Alarmu Smogowego oraz licznych samorządów w zakresie pilnych zmian w programie Czyste Powietrze, mimo iż propozycje tych zmian były już dawno wypracowane. Niestety ten sezon robót budowlanych jest już praktycznie stracony przez opieszałość w działaniach rządu.

Apelujemy do Pana Premiera o następujące zmiany w programie Czyste Powietrze:

1) Pilne urealnienie kosztów kwalifikowanych, poziomów dotacji oraz progów dochodowych kwalifikujących do programu Czyste Powietrze

Bardzo wysoka inflacja „zjadła” znaczącą część dotacji Czystego Powietrza. Od ponad roku eksperci wskazują na pilną konieczność przeglądu kosztów kwalifikowanych, maksymalnych poziomów dotacji oraz progów dochodowych. MKiŚ postanowiło w sposób wybiórczy i skrajnie niesprawiedliwy podejść do tej reformy. Podniesiono progi maksymalnych dotacji dla beneficjentów uprawnionych do wyższych poziomów dotacji nie zmieniając jednocześnie poziomów dotacji w podstawowej grupie beneficjentów (blisko 70% beneficjentów Czystego Powietrza), nie urealniamy poziomów dochodowych kwalifikujących do programu Czyste Powietrze i nie dostosowujemy kosztów kwalifikowanych do rosnącej inflacji. Przykładowo trzyosobowa rodzina, której miesięczny dochód na członka rodziny przekracza 1564 zł (lub samotna osoba której dochód przekracza 2189 zł) nie mają możliwości skorzystać z podwyższonego poziomu dofinansowania. Takie gospodarstwa straciły podwójnie: (1) siła nabywcza ich dochodów spadła, a wciąż nie kwalifikują się do podwyższonych poziomów dotacji, (2) za te same pieniądze dziś ocieplą nawet dwukrotnie mniejszą powierzchnię ścian.

Pani minister Moskwa nie dostrzegła potrzeby podniesienia poziomów dotacji ani też progów dochodowych dla tej grupy beneficjentów. W nadchodzącym sezonie grzewczym rodzina mieszkająca w słabo ocieplonym domu na ogrzewanie domu wyda ponad 2 tysiące złotych na miesiąc. Gdyby dom był docieplony wydatek byłby dwukrotnie mniejszy.

2) Mocniejsze wsparcie dla efektywności energetycznej

Najlepszą, najtańszą i najczystsza formą energii jest ta, której nie zużyjemy. Potencjał poprawy efektywności energetycznej polskich domów jest ogromny. Wg badań prowadzonych przez Instytut Ekonomii Środowiska, 33% domów nie posiada żadnego ocieplenia ścian zewnętrznych. Gdyby od kilku lat systematycznie wykorzystywano ten potencjał, dziś polskie domy nie zużywałyby 9-11 milionów ton węgla rocznie lecz 5 lub mniej. Dla przykładu dom (130 m²) słabo ocieplony zużyje 6 ton węgla rocznie, dom przyzwoicie docieplony zużyje 3 tony węgla, dom dobrze docieplony nawet mniej niż tonę. Program Czyste Powietrze zbyt małą wagę przywiązywał do inwestycji w zmniejszenie

zużycia ciepła. To powinno się czym prędzej zmienić, gdyż w ten sposób rząd może chronić budżety gospodarstw domowych i budować bezpieczeństwo energetyczne w kraju. Również w tym zakresie propozycje były wypracowane i gotowe już kilka miesięcy temu. Ku naszemu zaskoczeniu Czyste Powietrze Plus ich nie wprowadza.

3) Prefinansowanie

Czyste Powietrze Plus wprowadza system przedpłat na rachunek firm wykonawczych, który ma na celu zaadresowanie problemu braku możliwości prefinansowania przez uboższe gospodarstwa domowe. Niewątpliwie zaadresowanie tego problemu jest bardzo ważne, o czym pisaliśmy wielokrotnie w apelach do ministrów i Pana Premiera. Niemniej jednak propozycja przedpłat na rachunek firmy wykonawczej nie rozwiązuje problemu braku możliwości prefinansowania przez te gospodarstwa, które ocieplają domy metodą gospodarczą (według naszych szacunków jest to nawet 25-30% beneficjentów). Dlatego też apelujemy o wprowadzenie takiego systemu, który również ułatwi prefinansowanie inwestycji tej grupie gospodarstw domowych (często są to gospodarstwa o najniższych dochodach).

4) Kampania społeczna promująca efektywność energetyczną

W zeszłym roku w przestrzeni publicznej widoczna była kampania społeczna MKiŚ „Zadbaj o swój kawałek nieba”. Uważamy, że w czasie tak poważnego kryzysu energetycznego należy zachęcać gospodarstwa domowe do inwestycji w poprawę efektywności energetycznej domów. Żeby taki przekaz był jednak wiarygodny należy czym prędzej dokonać zmian opisanych w punktach powyżej, zgodnie z zaleceniami ekspertów. Na kampanię związaną z promocją Czystego Powietrza rząd przeznaczył w tym roku 14 milionów złotych. To ogromny budżet, którego możliwości nie są wykorzystywane w sposób należyty.

5) Bon na audyt energetyczny

Polski Alarm Smogowy zaproponował wprowadzenie bonu na audyt energetyczny dla wszystkich gospodarstw domowych, które kwalifikują się do dodatku osłonowego związanego z rosnącymi cenami energii. Taki bon powinien być uruchomiony niezwłocznie promując działania związane z poprawą efektywności energetycznej domów.

6) Pilna potrzeba koordynacji działań

Od czasu odejścia pełnomocnika rządu ds. czystego powietrza, z przykrością obserwujemy brak koordynacji działań rządu na polu efektywności energetycznej i czystego powietrza, dlatego też apelujemy do Pana Premiera o pilne **powołanie pełnomocnika ds. efektywności energetycznej i czystego powietrza.**

Z wyrazami szacunku,

Andrzej Guła

w imieniu Polskiego Alarmu Smogowego